

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

lună 1 cor. 70 bani, 1/2 an 5 cor., 1 an 10 cor., 1 an 20 cor.
Pentru ducerea la casă cu 80 bani pe lună mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 2 cor. 40 bani, 1/2 an 7 cor., 1 an 14 cor., 1 an 28 cor.

Pentru România și străinătate:

1/2 an 10 franci, 1 an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamentele se fac numai plătindu-se înainte.

TRIBUNA

INSERTIUNILE

Un gir garmond prima-dată 14 bani, a doua-oră 12 bani
a treia-oră 10 bani.

Redacția și administrația: Strada Poplădoi Nr. 15.

Se prenumără la poște și librării.

Epistole nefrancate se refușă. — Manuscripte nu se înapoiază.

Numeri singuratici la 10 bani se vând în Sibiu: la librăria „Tipografiei”, societate pe acțiuni și la librăria L. Michaelis, strada Cisnădiei, 27. — În Alba-Iulia: la librăria Weissberger.

Din motivele pasivității.

VII.

Motivele cari au făcut ca noi să eșim bătăi din luptele electorale, în cari am fost întru în toate cecurile ungurene și bănățene, peste cari stăpâni eram mai înainte, sînt, întâi de toate, legea electorală însăși, care cu toate că puse în Ungaria și Bănat nu conține dispozițiuni speciale cu privire la Români, conținea totuși dispoziția, că cei în reștință cu darea se nu poată fi trecuți în listele electorale, dispoziție, care față de Români se execută cu toată rigurozitatea, ba din adînc Români nu prea erau siliți să-și plătească dările, anume pentru ca se nu poată fi trecuți în listele de alegere. Așa se întâmplă apoi, că în Bănat de exemplu, în comune în cari erau cel puțin o sută de oameni cu drept de alegere, nu erau trecuți în liste decât zece-douăzeci de alegători.

În al doilea rînd trebuie să fie trecută la motive împărțirea mesteguită a cercurilor electorale, formate astfel, ca majoritatea să fie dubioasă, sau în cazul cel mai rău disparată pentru Români; lucru întemplat așa, că comune nemțești sau ungurești au fost virite în cercuri electorale curat românești, deși amăsura poziției lor geografice trebuiau să fie încorporate la altă cerc.

Dar' cel mai pponderos și decizător motiv a fost modul efectuării alegerilor dietale pe vremea aceea, volnicile și atrocitățile devenite proverbiale, ear' mai tîrziu chiar scandaloase, — bunăoară sub Bánffy, — așa încât și Maghiarii au început a se rușina de ele.

Motivele acestea, toate trei împreună, au lucrat și au contribuit, ca noi să nu putem trimite la dietă decât un singur deputat, pe generalul Doda, care însă conștia de marea responsabilitate ce-l apăsă, ca pe reprezentantul unui popor întreg de trei milioane: a refuzat să intre în parlamentul maghiar.

Dacă ar fi vorba acum, să mergem earăși îndrăgim la tactica dela 1881, și să decretăm pentru Români din Ungaria și Bănat de nou activitatea: cum ne-am putea motiva pasul acesta?

Întrebarea care trebuie să ni-se impună e următoarea: din motivele trei înființate? Să le luăm pe rînd.

Motivul prim sigur că astăzi nu mai există. Dispoziția, că nu numai cei ce-liau plătit darea, ci și cei care nu-liau plătit darea, e ștearsă din lege, prin altă lege adusă de curînd, legea despre judecătura curială în chestii de alegere, și se poate, că acum avem pretutindenea mai mulți alegători români decât în trecut.

Dar' locul acestui motiv l-a ocupat altul! Pretutindenea printre Români s'au iut de atunci încoace coloni maghiare, tot de atunci marci, care fiecarea cap de familie e alegător, fiindcă guvernul l-a dat în chiverniseală atîta pămînt, căt presorie legea că e necesar pentru ca cineva să atingă măsura de alegător.

Și în fiecare cerc electoral se află astfel de comune noue, cu sute de alegători, cari împreună cu slujbașii statului formează o majoritate sigură, o majoritate în contra căreia cu arme morale nu poți lupta.

Motivul al doilea n'a încetat și nu va înceta în curînd, pentru că guvernul a declarat deja în plin parlament, că o arondare nouă a cercurilor electorale ar însemna reînnoirea la patruzeci și opt!

Motivul al treilea? Volnicile și atrocitățile la alegeri? Se crede că a încetat. Se face anume provocare la legea despre judecătura curială în chestii electorale. Dar' legea aceasta nu a prestat încă proba de foc, cum se zice, și nu știm cum va fi ea manuată față de Români. Probe avem însă destule și destul de simțitoare despre parțialitatea Curiei, când e vorba de Români!

Credința noastră este deci, că nimic nu este ce ne-ar putea face să ne simțim invitați de a ne schimba politica de pasivitate cu privire la Români din părțile ungare și bănățene.

Dar' cu toate acestea, precum admitem dreptul, ca fiecare membru de partid să poată face propuneri în fața noastre naționale, chiar și cu privire la programul național al partidului, încât află de necesară modificarea lui într'un punct sau altul: tot așa trebuie să admitem dreptul pe seama fraților ungureni și bănățeni, de a-și determina ei singuri linia de conduită.

Și dacă ei vor aduce destule și destul de acceptabile argumente și se vor crede destul de tari de a intra de nou în luptele electorale, sîntem convinși că conferința națională va ține acest dorință și va croi concludul cu privire la Români ungureni și bănățeni.

Am tot ce dorim a accentua de nou și ce am accentuat de nenumărate ori este, ca tot ce se face să se facă cu bună înțelegere, din partea singurului for competent în chestii de asemenea natură, din partea conferinței naționale.

Astfel înțelegem noi solidaritatea națională, și astfel trebuie să o înțelegă fiecare Români, care nu interese particulare sau interese de clică ori de grupare, ci interesele mari naționale le are în vedere, interesele și binele obște al neamului, din care face parte.

Sibiu, 26 Febr. 1901.

Ca la noi. Ziarul naționalist-poporal, „Deșteptarea” din Bucovina, ne aduce știrea despre condamnarea redactorului său, dl. Atanasiu, german. Încredințat a fost o notă, în care, între altele se spunea: „...am avut prilejul a participa odată la un examen public, care s'a ținut la școala aceea, am făcut știrea observare, că d-na Prelipțan e foarte părtinitoare, căci ea se ocupă mai mult cu copilele germane, și numai cu acele copile române, cari pot încurca ceva nemțește, pe când de celelalte habar n'are. — Pentru că a criticat activitatea unei învățătoare, după merit, conform realității, a fost înproștat de respectiva d-na Prelipțan. Deși s'a dovedit prin martori adevărul celor spuse, deși s'a constatat că acuzatoarea nici nu posedă limba română, deci nu se putea ocupa cu acele copile de Români, cari nu știu nemțește, totuși redactorul român a fost condamnat la două luni închisoare, purtarea speșelor și publicarea în ziar a sentinței. Contra sentinței s'a făcut recurs.

Casul acesta este cu atît mai revoltător, căci se știe, că în Austria Români sînt cei mai loiali și mai pașnici, că și de guvernul țării și din partea tuturor autorităților administrative. Baronul Bourguignon face reșervă patriei sale, când cere a-și câștiga meritele prin continuă persecutare a fraților bucovineni. Sentința adusă contra confratelui, postu bucovinean este o tristă dovadă de sistemul nesătos ce domnește în Bucovina. Este un simptom trist de tot, când pentru pronunțarea purului adevăr ești condamnat la temniță și spese, contra ori-cărui rezon.

Românii bucovineni însă vor lupta și mai departe, contra tuturor invecitivelor dușmănoase. Loviturile ce în continuu se pornesc chiar din partea aceluia, cari ar trebui să-și ocrotească, le servesc spre ofîlire la lupta pentru viitor. Adevărul, rezonul sîntos, trebuie să ese odată învingător.

Sovinistii osîndiți de nou. Am scris la timpul său despre eliminarea mai multor teologi slovaci din Preșova, pentru că s'au fotografat împreună și s'au subscris pe fotografii în limba slovacă. „Allgemeine Zeitung” din München, deși nu e jurnal slavofil, comentează cazul acesta în modul următor:

„Cine examinează cazul acesta nepărtinitor, imediat poate observa, că aici e vorba

de monștrii sovinișmului nebul, esaltat de mania persecutării, care ca o crescîndă boală mentală minălinaria spre ruinare. Ce 12 teologi din Preșova n'au făcut, ce peste tot ar putea fi pedepsit, și în purtarea lor nu există nici o urmă de nepatriotism, nici de dușmănie față de patria și națiunea maghiară. Cu aceste teologi, ca născuți slovaci, au conversat, s'au împrietenit la oaltă, au folosit limba lor maternă, s'au fotografat separat, — un om serios, treaz la minte nu poate considera aceasta de crimă, nu o poate pedepsi. Ce s'a petrecut în Preșova (Eperjes), în Ungaria de azi, durere, nu e lucru extraordinar.

„Eresia suspiciunii naționale, furia persecuțiunii sovinișmului grasează în tot locul și zilnic se ivește cu o potență obrăznicie. Față de această stare morbidă, e justificată întrebarea: n'a sosit oare timpul suprem, ca adevărații patrioți, bărbații de stat și politicienii serioși ai Ungariei se păsească energic contra pericoloselor abuzuri soviniște și să l-pună stavilă, până-cînd nu duc țeara la nimicire totală?”

Tonul sincer și binevoitor, chiar și pentru Maghiari, al ziarului german, în loc să facă mai cuminți pe „patrioții” noștri, l-a scos din sîrite; „Magyar Szó”, cu o furie nebulă cere detragerea debutului postal dela fole, cari cetează a „ocări” pe Maghiari.

Prelungirea indemnității. Ziarele din Pesta aduc știrea, că guvernul se ocupă cu ideea de a cere prelungirea indemnității de buget cel puțin pe o lună de zile. Cum se știe guvernul numai până la 31 Martie e și îndreptățit a încasa venitele statului și a cere eroșajunile de lipsă pe baza legii bugetare din anul trecut. Dar' fiindcă până la acest termen nu e speranță de a se putea vota bugetele restante, anume cel de justiție, de finanțe și al ministerului de convezi, guvernul află de lipsă a cere prelungirea indemnității.

Donația lui Escken. Locuitorii „patrioți” din Ludoș și jur, — așa se scrie ziarelor maghiare, — încântați de patriotica donația a lui Escken, au aranjat zilele aceste o frumoasă sîrbare în onoarea lui. Cu acest prilej s'a trimis o depeșă ministrului Dărăny, în care patrioții felicită pe ministru „pentru acțiunea patriotică pornită în părțile ardelen, prin care își ridică un monument neperitor, ear' pe noi ne deobliși la recunoștință eternă”.

Ministrul a răspuns, dînd expresiune speranței, că donația lui Escken se fie un mijloc puternic de prosperare al Ludoșului.

Cînd vom pute delicia și noi Români pe un bărbat de-ai noștri ca inițiator la o acțiune contra sistemului de colonizare, inaugurat de Maghiari?

Peare nici-odată nu s'a gîndit să-și sacrifică lor întreaga dramă. Astfel nici o comparație nu s'ar putea stabili între „Schluck und Jau” și veselele piese ale teatrului shakespearian. Hauptmann nu s'a dat seama de enorma distanță dintre trăsăturile vesele din „Lustige Weiber von Windsor”, pipărate cu încurcările obișnuite poveștilor din veacul de mijloc și frasele burtoșului William sau ale lui Turpin. A căzut într'o mare greșală crezînd că un subiect de farsă, cel mai trivial dintre toate, ar putea cuprinde un înțeles simbolic, și că există o afinitate oarecare între grotescul abia disimulat sub decoretul stilului și ritmului și problemele sufletului omeneș. Subiectul lui „Schluck und Jau” nu se preta la creșterea unui alt Caliban sau Falstaff, nici chiar a unui Tragaldabas.

Este un fel de fapt divers și nimic mai mult, căruia trebuie să l-se lase nota lui comică, și care nu comportă ceva mai mult. Holberg, care l-a înțeles astfel, a făcut un mic eap de operă de humor tocmai pentru că nu l-a esagerat proporțiile și nu l-a înălțat până la rangul de teză filosofică. Mark Twain a făcut din „Prințul și săracul” o satiră pentru Tudori, lărgindu-l cadrul, punînd în mișcare personaje istorice și prezentînd o întreagă epocă. Hauptmann n'a crezut cu cale să-și documenteze pove-

Crisa în România.

Tratările dintre prim-ministrul Carp și delegații majorității camerei, cu privire la imposit, se vede, că n'au avut rezultat.

Deja de câteva zile se dăduse prin biroul de corespondență știrea reprodușă și de noi în numărul de alaltieri, că demisia cabinetului Carp e iminentă. În adevăr cabinetul Carp a demisionat de nou. Carp, cum a declarat mai înainte, a pus în cameră chestia de încredere, pe care majoritatea respingîndu-o, cabinetul s'a retras.

Eată depeșă primită azi dela corespondentul nostru:

București, 26 Febr. n. (9 ore a.m.)

Motivul de încredere față de dl Carp a fost respins de majoritatea camerei. Guvernul a abzis. Se vorbeste de un ministru conservator, sub președinția lui Cantacuzino; unită afirmă, că va fi chemat la putere D. Sturdza.

Burghezimea românească.

(pd.) Nu e destul însă ca acțiunea de propagandă să se oprească aici. Ea trebuie organizată cum se cade, precum organizată trebuie toată mișcarea noastră industrială. Nimic n'ar fi poate mai înșelător — scrie „Rev. Econ.” — decât exploatarea acestui teren și constatarea din parte românească, că ce anume avem și ce n'avem, ce e bun, și ce e rău, cum și că de ce ar trebui să ne apucăm mai înainte. Căci numai cunoscînd cu de-amănuntul toate împrejurările, am putea să ne organizăm și să lucrăm cu plan și nu orbecînd. Spre lămurirea chestiunii „R. E.” propune ca program de acțiune indispensabile:

1. Înființarea de școli române pentru învățarea meseriilor.
2. Stipendiarea cât se poate a multor tineri spre a se califica în școli și ateliere industriale superioare.
3. Fiecare comună românească să dea în tot anul cel puțin unui tînr cu 4 clase gimn., reale sau civile, ajutor pentru a se aplica la industrie sau meserie. Despărșimintele „Asociațiunii”, bănelile etc., încă să dea astfel de ajutoare.
4. Ajutorarea meseriașilor prin înființarea de fonduri, și cumpărînd dela ei.
5. Înființarea de reuniuni de meseriași și sodali în toate, ca sub scutul lor să se desvolte pe calea cub bună.

Propunerile acestea sînt foarte frumoase. Vorba e însă, că cine se stă-

stea, prin ea însăși fără interes. A socotit că poate captiva publicul cu această aventură a doi vagabonzi, cari stau de vorbă înaintea regelui și curții. În resumat, autorul lui „Schluck und Jau” n'a făcut decât să-și arete și mai lămurit marile defecte cari se asociază cu calitățile lui.

Apare întocmai așa după cum trebuie judecat: fără vederi largi, dar iscusit în a discerne amănuntele; fără darul de a prinde liniile mari ale unui tablou, însă cu o îndemănare mai mult factice decât originală de a opri privirea spectatorului asupra micilor incidente. Într'un cuvînt, nici cugetarea unui Shakespeare, ale cărui secrete s'a încercat să le surprindă, dar' fără succes, nici adîncimea de cercetare psihică a unui Ibsen, cu care nu are decât intențiuni de rudenie discutabilă, nici sensul simbolic al unui Maeterlinck, de care s'a crezut capabil să se apropie, dar' tot fără succes.

Aceasta e părerea acelor cari în Germania spun că bine de la spre „Schluck und Jau”, și e permis să împărtășim părerea lor fără rezervă.

FOIȚA „TRIBUNEI”.

Teatrul german în 1900.

II.

Alături de influința criticii, făcută în condițiile arătate pe scurt în articolul precedent, este lipsa de judecată și de independență a publicului german. Mai întotdeauna o sală germană, și cu deosebire berlineză, este întreagă la dispoziția aceluia care „și-o alcătuiește. Compusă în cea mai mare parte din burghezia inofensivă, ridiculizată în defectele lor de către Schreoder și Hansenklever, și rămași spießbürger (băceni), este senină sau furtunoasă, după poruncă.

Nicăiri rolul spectatorului nu e mai bine orînduit mai dinainte. Cei cari vin la spectacol, știu cînd, cum și cât au să fluiere ori să aplaude. Fără îndoială, sînt și nesupuși, însă de îndată în fața unei minorități, așa încât egomolul protestărilor lor este înăbușit de salvele poruncite și executate orbește.

Compoziția aceasta a publicului și atitudinea lui ar face opoziția aproape cu neputință, dacă nu s'ar fi găsit oăiva oameni hotărîți, cari făp și nu fără primejdie au rupt cu critica acreditată.

„Neue Freie Bühne” și „Sesessions-Bühne” sînt două publicațiuni recente, cari au intrat pe această cale a mîntuirii.

De altă parte cultul lui Hauptmann, înaintea căruia acum patru ani nimeni nu ar fi îndrăznit să nu se închine, este astăzi serios compromis. Idolul a trebuit să asculte clamorile, cari l-au profanat templul, ear' pamfletul violent împotriva lui, apărut acum câteva luni, „Los von Hauptmann!” (slăbiți-ne cu Hauptmann) a avut un răsnet enorm. Autorul acestui atac a pus foc templului; broșura agresivă este în marea turor.

Revoluțiunea aceasta era prevăzută, așteptată. Se susține că, dacă s'ar lua autorului atît de esaltat tot ceea ce în „Tăcătorii”, în „Florian Geyer”, în „Cărușul”, este împrumutat dela Ibsen, etc., restul nu e suficient spre a-l înălța la rangul de dramaturg genial. A-l asimila, nu este a crea. Și de aceea chiar, nimeni nu se îndoaie că asimilarea a fost principalul mijloc prin care cu înainte de răsăritul soarelui „și-a câștigat renumele.

Piesa, pe care a dat-o în Februarie 1900, „Schluck und Jau”, l-a făcut se înătrească în opinia lor pe acela, cari încă dela „Florian Geyer” gîndiau astfel. Presarea acestui „joc satiric cu cinci intermezuri”, a silit până și pe amicii autorului să-l găsească de o vîdită inferioritate; dacă l-au rechemat după fiecare deschidere a cortinei, au făcut-o pentru că trebuia să se salveze situația; a doua-oară însă la cetirea piesei, cu capul împiedat a trebuit să recunoască fiasco. Cei mai devotați l-au zis politico: e o greșală.

Cei mai sinceri l-au spus verde, că este o prostie.

Adevărul e că Hauptmann n'ar fi putut găsi un subiect mai puțin fericit. Vechea poveste, usată până la sațietate, a săracului care se crede prinț, pentru că l-a trăsnit în cap regelui să-l dea această iluzie, nu mai poate interesa nici măcar copiii. Toți scriitorii din toate țările, au întrebuințat o, și mulți cu originalitate mai reală decât autorul lui „Schluck und Jau”. Hauptmann n'a cheltuit multă imaginație. A luat această temă usată, cum ar fi făcut cu orice „Märchen”, fără să-l păstreze impresia naivă a unui Grimm sau a unui Bechstein, fără a-i brodat pe ea unșuri pline de imagini, uitînd că broderiile acestea chiar la Shakespeare, care escala în ele, nu sînt decât accesorii, și că Shakes-

ruinasco, cine să iee inițiativa pentru ducerea lor în deplinare.

Fără îndoială, că între Români sunt mulți, cari alături cu presa română stăruiesc pentru cauze publice. Dar' prea adese-ori ne-am convins și de aceea, că cei mai mulți dintre noi nu au puterea inițiativei proprii și nu se apucă de lucru, până-ce nu capătă anume ordin și îndrumare așa zicând oficială. Drept aceea, noi suntem de părere, că pentru crearea burghezimii noastre și pentru conducerea întregii noastre mișcări pe terenul micii industriei, avem lipsă de o acțiune comună sistematică.

Nu ne mai putem feriți cu discuțiuni platonice, cu aruncarea în vileag a ideilor, fie ele cât de încântătoare. Ci ideile trebuiesc fixate și puse imediat în aplicare. Dacă în punctul luptei economice programul nostru național-politic este defectuos, am pute cere cu tot dreptul, ca »Asociațiunea« în virtutea programului său înscris în statute, să iee în mâinile sale conducerea și organizarea muncii pe terenul meseriilor. »Asociațiunea« cu despartimentele și agențiile ei ar pute da o mai serioasă atențiune chestiilor economice de felul acesta și suntem siguri, că lucrarea aceasta a ei, ca ori-ce lucrare simțită în urmărire sale, binefăcătoare de poporul nostru, va fi spriginită de popor și va fi încoronată de cele mai bogate rezultate. În sinul »Asociațiunii« ar trebui anumit instituit o secțiune pentru cultura industrială.

Dacă însă în mulțimea agendelor sale »Asociațiunea« nu s'ar pute angaja și la o astfel de muncă, atunci impunem datoria organizării comune a meseriilor nostri »societăților și reuniunilor de meseriași«, puține, multe, câte le avem. Este de datorința acelor reuniuni, să caute a se pune în legătură, pentru de a lucra mână-n mână. Meseriașii români din Brașov, Făgăraș, Sibiu, Săliște, Cluj, Bistrița, Turda, Alba-Iulia, Oradea-mare, Arad, Lugoj, Timișoara etc. etc., fie că sunt constituiți în reuniuni, sau nu, să se pună prin președinții și reprezentanții lor în înțelegere, să fină sfat împreună asupra multelor chestiuni de viață, cari sunt astăzi la ordinea zilei.

O acțiune generală de organizare spriginită și de un organ al meseriașilor ar grăbi foarte mult ajungerea scopului ce-l urmărim, de a crea odată burghezimea românească, și ar ridica în mod neașteptat prestigiul națiunii române.

Pe cât de grea este o asemenea muncă, pe atât de frumoasă și de rentabilă este. Și, precum ziceam la începutul acestei serii de articoli, ea oferă cea mai sigură despăgubire pentru toți aceia dintre noi, pe cari volnicia guvernului maghiar l'a pus în disponibilitate din punct de vedere al luptelor noastre politice. Șovinismul violent maghiar ne-a scos cu totul din cadrele vieții publice a statului, poporul nostru oprimat de birurile grele și de nevoile insuportabile ale vieții de miseria plebs contribuens, ne mai putându-se hrăni din munca palmelor sale și din pământul ce nu-l mai încap, e silit să emigreze în România, ba — precum am avut ocaziune a ne convinge în zilele acestea — chiar în America. Astfel trebuie să căutăm a ne întâlni, muncind pe terenul, unde ne este iertat să muncim.

Glăsul timpului ne chiamă pe un nou teren de luptă și aptitudinile noastre ne inspiră destulă încredere în viitorul acestei lupte. Industria noastră națională ne garantează că putem fi și un popor industrial.

Aceia, cari au atribuit aversiunea poporului nostru față de deprinderile industriale firii sale moștenite dela Romani, să-și aducă aminte de partea dăciică a originii noastre, de care tot atât de mândri putem fi și pe care nu ne este permis a o desconsidera. Ear' despre gloriosul popor al Dacilor să știie, că a strălucit nu numai în deprinderile războinice, ci și în cele industriale.

Cu ajutorul lui Dumnezeu deci să lucrăm cu perseverență pentru a ne desrobli economicște, creându-ne burghezimea noastră. Numai atunci vom pute lupta cu isbândă ca națiune desăvirgă și întreagă pentru libertatea și toate drepturile naționale.

Tipuri administrative.

(Urmare și fine).

Deși nici nu încapem îndoială că pe lângă socoteli și cifre false mai poate fi oare vorbă de ceva rest de salar, deși la timpul său suma restului de salar a lui Bartos din socotilele provăzute cu subscrieri și semnături false nici n'a putut fi precizată, ireproșabilul nostru vicecomite, care a avut cunoștință despre abuzurile acestei vechi espotituri a regimului său, sau, cerând rapoartele contabililor comitatensi emiși de el, a trebuit să aibă cunoștință despre acelea, acum, după ani de zile, deobitgă comuna și pe primarii acelorva la solvarea imediată a unui rest de salar de 2800 cor., deși numai la mâinile primarului din Negrești, sunt civate despre 894 coroane, care sumă a ridicat-o Bartos din cassa comunală, dar' în socotile false, făcute de el, nu este indusă niciăiri.

Unde-i dreptul, unde-i legea și unde-i dreptatea, accentuate atât de des de Esc. Voastre în fața juriilor, când sub regimul acestor frumoase devise se pot comite în feară astfel de nedreptăți strigătoare la cer? Unde-i puterea dreptului, legii și dreptății, când lanțul neîntrerupt al abuzurilor își face orgiile aici, ca să ducă bietul popor la sapă de lemn?

Acest cas ne rugăm să-l anchetați de urgență printr-un trimis din centru, ca devesile Esc. Voastre să nu fie numai vorbe aruncate în vânt, ci după o guvernare constituțională de 32 ani să și simțim odată binefacerile acestor devise.

Să vină odată dar' vremea aceea, anunțată de Esc. Voastră sus și tare în parlament, că »respectarea legilor, disciplina legală și dreptate cu putere ceritoare să străbată din centru până în cele mai depărtate părți ale țării. Să vină odată dar' acel timp, când să nu se audă numai devise, ci acelea să prindă odată intrupare în nenorocita noastră țeară!

Ar fi destul să se iee ca baza cercetării protocolul de investigațiune, care a fost luat în chestia Bartos de forurile administrative: fislogăbire și vicecomite, și decisiunea adusă de aceste foruri să se iee la cumpănire din punct de vedere al dreptului privat și penal.

Mulți sunt de presupunerea, că aici este clară tendința de a face totul mșama. E sguduitor pentru noi în această afacere faptul, că tot aceleași foruri, cari n'au dus până la sfârșit cercetarea casului Bartos, suma banilor publici solviți de cetățeni și defraudați de Bartos n'au stabilit-o, ear' responsabilitatea penală cu voea și pe căi meșteșugite au lăsat-o afară din considerație, acum tot aceleași foruri administrative de pe vremea isprăvirilor numitului notar, sub titlul restanței de salar voesc se încaseze dela comunele noastre pe calea execuției sume însemnate pe seama fostului notar Bartos Mihály.

Cu durere am esperiat în decursul timpului, că de câte-ori am ridicat plângeri contra jafurilor și abuzurilor făcute contra noastră, plângerile noastre au fost privite todeauna prin ochelarii politice de naționalitate și fiecare oficiant public e de părerea, că-i este asigurată mână liberă în abuzurile comise contra poporului român, căci stăbirea elementului român și împedarea în dezvoltarea sa economică, culturală și națională, o consideră de procedură patriotică.

Nu afirmăm, că aceasta află exprimare în actele oficiale, dar' cine cu noaste starea și împrejurările noastre, altfel nu poate rezona.

D. e. amintim Esc. Voastre numai faptul, că prea stimatul fislogăbire și colegul său de oficiu, solgăbireul nostru, nu știu nici o totă românește; o scrioare românească nu o pot pricepe; plângerile necăjite ale poporului nu le pot suscepe pe baza contactului imediat, și de aceea nici nu pot avea informațiuni imediate despre starea adevărată.

Astfel s'a întâmplat și aceea, că fislogăbireul cercului nostru a luat un proces verbal cu totul contrar faziunii primarului Iacob Filip din Sighet, prin urmare obiective a estradat un act fals, care, dacă nu s'ar fi descoperit la timp în fața judelei de investigațiune, ar fi putut ave urmări foarte grele pentru onoarea și libertatea personală a unui cetățean cinstit.

Astfel se întâmplă, că notarul nostru cercual, nepricepând limba română, nici preliminarul nici încheierea socotelilor comunale nu e în stare să o refereze și explice, și așa s'a întâmplat și în toamna anului 1900, că în mai multe comune n'am știut și nu știm nimic despre preliminarile comunale, acelea nici n'au fost espuse în zilele prescrie, nici n'au fost pertratate conform legii, și totuși vedem, că sunt întărite de forurile superioare, ba se întâmplă și aceea, că sunt provăzute cu subscrierile primarilor și a membrilor din reprezentanțele comunale.

Prin ce vrăjitorie administrativă se execută aceste subscrieri, ar pute fi descoperit printr-o anchetă strictă și obiectivă.

Dar', ca să ne reînțocem la execuția ce amenință comunele noastre în urma casului Bartos, ne simțim datori

să declarăm înaintea Esc. Voastre, că cunoscând aplicarea periculoasă a procedurii de colorit politic cu toate ocaziunile pertractării vătămărilor și plângerilor noastre, noi cu toată bunăvoința, cu încredere liniștită am închiis ochii față de procedura urmată cu ocaziunea anchetei oficiale și amintită aici mai sus și quasi ne-am liniștit, numai atâta am condiționat într-un proces verbal de investigație, luat de fislogăbireul Dienes Dezső, că membrii corpurilor reprezentative a comunelor interesate își susțin dreptul, că cercetarea în această afacere să o putem porni din nou și să o ducem la sfârșit. Acest drept ni-l-am rezervat pentru cazul, dacă forurile administrative din nou ar scormoni cazul cercetat de ele.

Ce chip respingător, când esploaând bunăvoința unor cetățeni pacinici, blânzi și de bună-credință efectuează o cercetare disciplinară numai pentru ochii lumii, și mai târziu această înșelăciune optică prezentându-o de reală, vicecomitele, referindu-se la formalitățile stricte legale, răpește dreptul unor cetățeni de bună-credință; și în aceste zile afurite, de miserie, pune îngrumazii comunelor, ajunse la sapă de lemn execuție, pentru astfel de sume, despre cari ar ave datorința să știie, că comunele respective nu numai că nu datorează acele sume, ci însuși preținzătorul datorește comunelor dacă cercetarea s'ar efectui nepărtinitor, obiectiv și cu strictețe.

Așa stând lucrul, nu voim să intrăm în detalii, căci avem nădejdea, că Esc. Voastră, credincios principiilor dreptului, legii și dreptății, veți asculta cererea noastră umilită și ordinii de drept vătămăte, li veți da satisfacție legală.

Cererea ne-o reasumăm în următoarele.

1. Să trimiteți în cercul nostru notarial din ministerul de interne un comisar, care luând sub cercetare cazul lui Bartos Mihály și examinându-l strict, să stabilească suma banilor defraudați, și din civate și documentele falsificate să stabilească responsabilitatea penală.

2. Să descopere abuzurile, cari și de present băntuiesc viața noastră publică.

3. Decamdată, până-când nu se va încheia cercetarea pe deplin, să suspendați execuțiunea pusă la cale de vicecomite și fislogăbireu.

Reînouindu-ne cererea, suntem ai Esc. Voastre

George Demian,
primarul com. Negrești
și soții.

Fantasmagorii englezești.

În momentul deschiderii parlamentului englez, toate continentele au fost inundate cu o mulțime de știri favorabile din Africa-de-sud.

Trei zile în șir ziarele au publicat noutăți senzaționale care înregistrau succese numeroase ale armatelor engleze. În sfârșit, pentru a încorona acest complex de știri escelente, generalul Kitchener anunță ceva grandios, ceva menit ca să pună capăt războiului, precum și rezistenței Burilor, guvernul englez anunța prinderea președintelui Steyn și blocarea generalului De Wett.

Atâtea știri extraordinare de bune, lansate toate deodată, aveau ceva suspect în ele, de aceea lumea nu le-a prea dat crezare; se bănuia însă, că guvernul englez, în momentul deschiderii parlamentului voia să se prezente reprezentanților înarmat cu știri minunate și în același timp voia să contracareze curentul favorabil unei păci onorabile acordată Burilor, curent care începuse să facă aderenți chiar printre conservatori.

Zeci zile înainte de deschiderea parlamentului un important deputat conservator și guvernamental, ținând o conferență în saloanele clubului central conservator din Londra, a cerut ca să se încheie pace cu Burii cât mai neîntârziat, acordându-li-se autonomia sub suzeranitatea Angliei.

Pentru a evita o asemenea întâmplare guvernul a recurs la o manoperă întrebunțată cu succes de mai multe-ori în cursul acestui războiu, aceea, că în ajunul deschiderii parlamentului să vestească victorii pe toată linia, plus prinderea minunatului De Wett, sufletul războiului, strategul incomparabil, omul care eserăit în toată Africa-de-sud o înfrîurire fără seamăn, acela care dacă ar pieri ar atrage cu el și pierirea nenorocitelor, dar' eroice republice.

Dar' fantasmagoria a trăit atâta cât toate fantasmagoriile, căci n'au trecut cinci zile și realitatea tristă pentru Englezi reapare.

Manopera guvernului englez și-a făcut efectul în parlament, decât asemenea dibăci de a înăbuși adevărul, să răsună cumpulit, cum în cazul de față s'a răsunat prin sguduitorul desastru al generalului Smith-Dorrien.

În chestia foilor pedagogice.

Bogdana, în Februarie n.

În nr. 4 al foilor bisericești »Unirea« am citit un comunicat trist sub titlul »Indolența învățătorilor nostri«, în care se spune, că »Foia pedagogică« din Sibiu, organul învățătorilor gr.-or., a încetat de a mai apăre din lipsa de abonenți și probabil la aceeași soartă va ajunge și »Foia școlastică« din Blaj, organul învățătorilor gr.-cat.

E cunoscut, că numai națiunea aceea are viață și înfloarește, care are cultură; cultura de lipsă se câștigă prin școale bune cu învățători/deștoinici, zeloși întru împlinirea sacrei lor misiuni. Ca un mijloc conducător, spre ajungerea acesteia, sunt cărțile bune și foile pedagogice, cari dau nutrețm spiritualul spre ajungerea scopului cultural al corpului didactic. Puterea de viață a unei națiuni se judecă după activitatea, ce se desvoltă în continuu pentru luminarea și deșteptarea poporului. A ave un corp învățătoresc deștoinic, luminat și bine preparat, dornic de muncă, este cea mai scumpă avere a unei națiuni, este spiritul ei, care îi dă viață.

Bărbații devotați ai cauzei învățământului popular de lângă cele două metropolii românești, conduși de aceste vederi, au dat fiecare pentru învățătorii sei foi pedagogice, cari se contribuie la formarea unui corp didactic sănătos, în interesul cultural bine priceput al neamului întreg românesc din Ungaria.

Aparițiunea acestor foi a fost salutăată cu bucurie, de cei-ce lucră pentru răspândirea culturii adevărate creștinești la întreg corpul didactic românesc. Au fost și de aceia, cari nu au cunoscut scopul sublim, la care s'a ținut a se ajunge prin citirea acestor foi, și așa prenumărarea lor s'a făcut cu greu, schiopătând, așa, că cei-ce muncesc din greu cu edarea foilor, au început a despera, de a pute ajunge scopul dorit. Și după cheltueli și muncă zădărnice de 2-3 ani, întreagă învățătorimea din cele două provincii metropolitane e pe cale de a fi fără nutrețm spiritual, ce i-se presta pe calea foilor pedagogice.

Cătră întreg corpul învățătoresc îmi îndrept glasul meu rugându-l, ca unul fiecare să grăbim a prenumăra »Foia școlastică«, care ne-a mai rămas, să ne valorăm acum mai mult, ca ori-când până aci; să formăm împreună un corp compact, o falangă puternică; să susținem sus și tare drapelul reformei regeneratoare și să nu întârziem cu prenumărarea acestor foi necesare și de mare momentuositate pentru noi.

Rog cu căldură pe veneratul cler, să mijlocească învățătorimii posibilitatea de a prenumăra foi pedagogice, ca să-și poată însuși aptitudinea recerută acela, care se ocupă zilnic cu creșterea tinerei generațiuni, îndemnând, și unde mijloacele conced, ajutând cu prețul de prenumărare.

Să se pună în conștăgere fiecare învățător cu preotul său, să folosească toate mijloacele ce le stau la dispoziție, și mai ales, când se face proiectul de buget pe seama cultului școlai, și cu alte ocaziuni, să se dea atențiunea și interesarea recerută și spre acest scop, ca așa să putem face posibilă abonarea unei foi pedagogice.

Să nu lăsam să apună și aceasta, pe cum a apus »Colecta crucerului« pentru crearea fondului școlastic, din care se se ajute în cas de lipsă școalele sărace.

Gavrilă Labo,
inv. gr.-cat. și președ. reuniunii
înv. din tract. »Almașului«.

Din Bănat.

O luptă pentru drept.

(Urmare).

A întins d-nul Burdea mâna să lovească într-un preot romano-catolic; a voit chiar în patriotismul aceluia să lovească ca să-și ridice pe al său, dar' consistorul romano-catolic din Timișoara, conștiu de demnitatea lui, conștiu, că e dator să respingă astfel de atacuri, a răspuns că se poate de cuvenit distingându-și preotul atacat, arătându-i totodată dlui Burdea, că treptele pe care vooeste el să ajungă să i-se recunoască meritele sale patriotice, nu se pot ciopli pe terenul bisericeii. Mai sunt legi, care autoritățile bisericeii le știu țin la valoarea lor și se simt datore să dea satisfacțiune unui paroh atacat din partea cuiva.

De însemnat e, că acumă cantă dl Burdea împăcaciune cu parochul acela, pe care odinioară începuse să-l iee la goană.

Dar' consistorul nostru cu ce a luet în seut și apărare statului organic, cu ce pe protopopul său??

Consistorul cu tot aparatul său destul de puternic, doarme și lasă pe dl Curescu și Burdea cu pândarii lor să-și joace mendrele cu statutul organic. Nici nu se mai trudește să răspundă acelor, cari mai țin la bisericeă, cari mai cinstesc legile ei; ei au strigat în pustie, strigând după ajutor la Venerabilul consistor.

Se poate, că prea târziu se va vedea, că s'a servit d-lor, cu o scară pentru

înălțarea lor, spre paguba intereselor publice pe terenul bisericeii. Toate sunt posibile!

Grandomania dlui Curescu nu mai cunoaște margini, lui trebuie chiar și meritele oamenilor mari să-i servească de o treaptă, pe care el să ajungă să fie distins și s'erbătorit, chiar și meritele neuitatului general Doda le întrebunță pentru așa ceva. Eată cum:

Acum vre-o 3-4 ani s'a întâmplat, că tinerul sculptor Alexandru Liuba, care acumă face atât de frumoase progrese în München, trimise comitetului comunității de avere, în semn de pietate, bustul generalului Doda, lucrat de el, după o fotografie a generalului. Tinerul învățacol cunoștea venerațiunea grănțierilor pentru generalul Doda și a crezut, că face comitetului comunității de avere o bucurie mare, eternisând pe întemeietorul comunității de avere.

Ce se vezi?

Când se deschise lada, care conținea bustul și se ridică, ca o nălucă, înaintea lui Curescu, generalul Doda, cu ochii lui muștrători, îl scoase pe d-nul Curescu din sărite.

— Nu ne trebuie, nu ne trebuie! — strigă mai scos din fire.

Se făcu apoi expert în de ale sculpturii și pe motivul, că nu e bine lucrat, se scoase brusc bustul generalului din sala comunității de avere și se trimise tinerului sculptor înderēt.

Întemplantarea aceasta fu mult comentată și mult criticată, pentru-că una: era un tiner român, care trebuia încurajat și spriginit; alta: era bustul generalului, care, fie cât de rău lucrat, nu trebuia scos pe ușă afară de dl Curescu, căci nu s'a trimis lui sau președilului, ci comitetului comunității de avere, care trebuia să-l arete chiar și adunării generale; era un cadou.

— Am să vă arăt o minune, — zise un cineva, — numai să-mi găseac acum omul; generalul tot trebuie să ajungă în sala comunității de avere.

După un timp s'au văzut espuse în galanturul »Librăriei diecesane« de pictorul Delliomini, portretele episcopilor Ioan Popasu și Nicolae Popea.

Trecu dl Curescu cu un alt domn pe aici, care îl opri și îi zise:

— Uite, peico, cât sunt de frumoase portretele episcopilor nostri și cum rămân ei în veoi nemuritori prin ele; ce bine și-ar sta și ție, să te vedem în sala comunității de avere, ca să te vadă și urmașii nostri. Inse până nu vine generalul Doda acolo, n'ai tu loc.

Ca unul, căruia îi aprinzi o lumină într-un întunec adânc, se uită neica Ilia și apoi cîndva grăi:

— Mă, le asta nu m'am gândit! ai drept, am s'o fac!

De s'ar fi dus pictorul cu portretul lui Doda, la comitetul comunității de avere, negreșit, că o pătea ca tinerul Alexandru Liuba. Curescu se făcea expert în de ale picturii și portretul mergea înderēt. (Va urma).

Cronica zilei.

Sibiu, 26 Februarie n. 1901.

În amintirea lui Ioan Popasu. »Foia Diecesană« serie: Luni, în 5 Febr. v. a. c., s'a ținut în biserica Nașterii Sf. Ioan Botezătorul parastas pentru în Domnul adormitul episcop Ioan Popasu. La parastas a pontificat P. O. D. protopresbiter A. Chidiu asistat de preoții locali. La acest act de pietate față de primul arhieru al reînființatei episcopii de Caransebeș, a binevoit a participa P. S. S. D. episcop diecesan Nicolae Popea, P. C. S. D. arhimandrit Filaret Musta, P. O. D. protopresbiter Ioan Pepa, membrii consistorului diecesan, corpul profesional și elevii institutului teologic-pedagogic și alți stimatori ai binemeritatului defunct. În veoi amintirea lui!

Alegere de paroch. Duminecă s'a făcut alegerea de paroch al doilea în comuna Sadu (tractul protopresbiterial al Sibiiului). Dintre trei concurenți, majoritatea voturilor a întrunit-o clericul absolut Ioan Bunea din Sadu.

Di Constantin bar. Hormuzachi, distinsul Român bucovinean, a primit o invitare, ca să țină o conferență la congresul zoologic, care va ave loc în luna August la Berlin, sub protectoratul principelui mostenitor al Germaniei.

Dela »Reuniunea sodalilor români din Sibiu«. La fondul pentru acuirea unui local cu hală de vânzare pe seama »Reuniunii sodalilor români din Sibiu«, au mai contribuit cu câte 20 bani următorii: Teodor Pănzăan, învățător; Dafina Pănzăan născ. Domșa, Ioan Bărbat, învățător; Ioan Marele, provisor seminarial; Anica Marele născ. Făgărașan, d-soara Marii Marele, Vasilie Smigelschi, preot; Amalia Smigelschi născ. Bran, Septimiu Smigelschi, ear' Emil Vlăsa, proprietar 60 bani. (Toți din Sâncel, de pe Târnava-mică).

Ziua nașterii P. S. S. episcopului Popea. Sâmbătă, în 10 l. c. v., la Caransebeș s'a ținut consistor plenar. După ședința consistorială, prezidată de Prea Sfinția Sa domnul episcop diecesan Nicolae Popea, și în care ședință s'au luat decise de însemnătate pentru viața noastră bisericească, asessorii consistoriali au fost oaspeții Prsa Sfinției Sale. Întruniți la masa Prea Sfinției Sale și aducându-și aminte de ziua memorabilă 17 Februarie, o zi, care cu 1/2 de veac înainte a dat naștere capului diecesan Caransebeșului, — oaspeții prin rostul P. O. D. protopresbiter al Lugojului Dr. George Popovici, cu cuvinte elocvente, eșite din inimă nețăfărită își exprimă sentimentele lor de stimă și venerațiune față de iubitul prelat pentru meritele sale pe terenul vieții noastre bisericești. Prea Sfințul, adânc emoționat, cu cuvinte părințești mulțumeste pentru neașteptata manifestațiune de iubire și alipire, arătându-și sentimentele inimii sale părințești pentru diecesa Caransebeșului.

Dorim bunului arhipăstor încă multe și fericele zile.

Alegerea dela Iosășel. Dr. Tagányi Sándor, a fost ales cu o majoritate de 2200 voturi contra 155 date lui Dr. Szombati György.

Am mai aflat de altfel, că Românul (?) Szombati, care într'adever este născut Român, în Arad, și-ar fi pus candidatura numai de formă, să fie adecă și un candidat naționalist, să se apareză dinainte voturile celor naivi, cari cred că trebuie să se angajeze când e vorba de candidat naționalist, dar' ca la moment dat, dacă și-ar fi pus adecă un Român veritabil candidatura, să se retragă în favorul lui Tagányi. Dr. Szombati este de altfel om crescut în casa bătrânului Tagányi, va să zică prieten cu alesul.

Alegerea s'a făcut cu asistența a 16 gendarmi și un batalion soldați din reg. 33 infanterie. Nu s'a turburat însă de loc ordinea, pentru-că mîile de alegători erau toți Români, adevărat că înconștienți de cele-ce fac.

Dintre Români cari au figurat ca bărbați de încredere al lui Tagányi, ziarele maghiare locale însemnează numele dlor Kriznik Arpad, preot gr-cat. Szostina János, învățător, precum și Szuriz Sándor, jude pensionat. Ear' naționalistii (?) lui Szombati au fost preotul Basiliu Drágos, Szurtye János și Szurtye György.

Seara a fost aldămas mare în casa dela Iosășel. (T. P.)

Foia de descripție a unei pă-rechi regale. Ea cum s'au introdus regele și regina Italiei în foia lor de descripție: Victor Emanuel de Savoya, fiul răposatului Umberto, s'a născut în Noemvrie 1869, la Neapole; catolic, are case și proprietăți, ocupațiunea principală: rege al Italiei, știe scrie și celi. Elena, fiica lui Nicolae Niegos Petrovici, născută în Ianuarie 1873 la Cetinje, soția capului de familie, regină catolică, știe celi și scrie.

Rectificare. În nr. 25 al Tribunei a apărut o notiță, că la masa studenților din Brad a contribuit clubul din Criciova cu 2 coroane. Binevoit a rectifica, că în Criciova nu există nici un club. Cele 2 coroane le-a trimis neguștorul de aici Petru Lepa, pe care le-a colectat din contribuiri benevole dela unii locuitori din loc. Criciova, în 24 Februarie 1901. Cu deosebită stimă: Mihail B. Costescu.

Rusificarea Bucovinei. »Deștep-tarea« din Bucovina aduce știrea primă din Viena, că gimnasiul ruten din Cernăuți va fi sporit cu clasele superioare. Clasele paralele române vor rămâne deocamdată staționare. Ar fi trist lucru, dacă Rutenii ar face în Bucovina tot mai largi oușeri, ear' deputații români din parlamentul austriac ar închide ochii la toate.

În limba irlandeză. La discuția asupra adresei în casa deputaților din Londra, naționalistii irlandezi au aranjat o mică demonstrație prin aceea, că deputatul O'Donnell a luat cuvântul și a vorbit în limba irlandeză.

La școala industrială pentru uce-nici din Cluj s'au înscris pe anul acesta în cele 17 clase 892 ucenici. Mai sînt în Cluj 23 de ucenici neînscrisi la școală. Am dori să știm, câți dintre cei 915 ucenici din Cluj sînt Români?

Un interview cu Krüger. Renu-mita jurnalistă engleză, Mrs. Luden a avut o convorbire cu presidentul Krüger, despre care referență următoarele: »Președintele nu e aplicat să vorbească de spre altceva, decăt despre chestiunile zilei, și evită discuțiuni diplomatice.

— Veî vedē — zise el, ridicându-și mîinile spre cer, — Dumnezeu ne va ajuta, în cele din urmă noi vom învinge, fii liniștiți despre aceasta.

— Nu dorești să te întorci la Trans-vaal, de președinte, mai ales că în Europa nu ai parte fără numai de vorbe frumoase și de sărbătoriri?

— Sînt bătrîn, — răspunse, — și așa nu pot merge cu comăndele, ca pre-

ședintele Steyn. Dar' dacă aici pot fi de vre-un folos poporului meu.

— Dar' de doamna Sanna (soția lui Krüger) nu ți-e dor, domnule președinte?

— Și la ea mă cuget mult, căci se află între dușmani, dar' mai multă supărare îmi cauzează patria. Lângă soția mea sînt gese copii ai mei și Englezii. față de ei se poartă amical. Dar' țeara... țeara!

Doi feciori mi-au căzut în luptă, doi sînt prizonieri, unul în Ceylon, celălalt pe St. Elena. Așa cred, că de atunci mi-au mai căzut doi fii, căci de 2 luni n'am auzit nimic despre ei. Știu numai, că au luat parte la cele mai înverșunate lupte. Am cu totul 31 de fii și nepoți, carise luptă și eu n'am putut merge cu ei.

Krüger zise apoi, că în timpul, când bărbații de stat englezi pertractau cu el, ordinul de începerea războiului era pe drum.

— Anglia, — zise el, — toate vrea să le monopolizeze, ne-a și acaparat toate bunurile, dar' libertatea nu ni-o poate monopoliza!

Blamajul artiștilor maghiari. La Budapesta artiștii maghiari au aranjat o expoziție, la care au invitat și pe artiștii francezi. La Paris însă a făcut cea mai neplăcută impresie purtarea ne-eualificabilă a unor cercuri artistice din Pesta. Din cauza aceasta Francezii au respins cu indignațiune participarea lor la expoziție. Foile ungurești sînt foarte indignate pentru acest nou blamaj al urgiștilor patrioți.

„România-Jună“. Azi am primit raportul anual al societății academice social-literare »România-Jună« din Viena pe al 30-lea an administrativ (1 Nov. 1899 — 31 Oct. 1900). În partea generală a raportului dl președinte Titu Perția prezintă o statistică a membrilor acestei vrednice societăți în cei 30 de ani dela întemeierea ei. În anul școlar 1870/71 societatea a avut 43, în anul următor 63 membri, în 1874/75 numărul membrilor s'a ridicat la 88, ear' în 1890/91 a scăzut la 27. În anul 1872/73 din 67 de membri erau: din România liberă 14, din Transilvania 19, din Bucovina 28, din Ungaria 2, din Bănat 3, din Macedonia 1. În anul următor numărul Transilvănenilor se ridică la 28 și din suma totală de 74 este cel mai mare din toate provinciile locuite de Români. În 1874/75 deodată majoritatea de 41 din 88 este a membrilor din Bucovina. De aci încolo (cu excepțiunea anului 1898/99) tot numărul Transilvănenilor are întâietatea. În anul trecut erau din România 3, Transilvania 17, Bucovina 12, Ungaria 4, Bănat 3, Viena 2 membri. Cu totul deci 41. Tot în partea generală se arată importanța culturală națională a studierii tinerilor români în Viena și sub adăpostul »României-June« și se schițează activitatea societății pe teren social-național. »Ac-centuând, — zice dl Perția, — că afirmarea individualității naționale pe teren social a fost în viața societății noastre tot deuna un motiv, pentru care cu toții în trecut, ca și în prezent ne-am însușit deopotrivă, fie-mi permis a observa, că stăruințele urmate pe cale socială și prin mijlocirea legăturilor influente au contribuit poate tot atât la ridicarea Maghiarilor acolo, unde îi vedem ajunși, ca și jertfele și vitejia lor din 1848.

S'au ținut 2 ședințe literare, în cari s'au citit 4 lucruri originale. Din biblioteca societății s'au împrumutat 206 opuri spre citire. De present biblioteca constă din 1300 opuri, în 1567 volume, 320 broșuri. Reviste și ziare a avut »România-Jună« 53, dintre cari 36 române, 17 germane.

Casa societății arată față de anul trecut un escedent în favorul seu de 2267 coroane 68 bani. Averea societății la 31 Octomvrie 1900 în bani și hărți de valoare era 42.647 coroane 89 bani, ear' averea totală 44.346 coroane 69 bani. În anul trecut »România-Jună« a îndurat o grea pierdere prin moartea unui dintre cei mai distinși și valoroși membri, a Excelenței Sale domnului Nicolae Dumba.

Crisă de bani. Nu e vorba de crisa de bani ce domnește în buzunarul cronicarilor; acestia sînt dedați oue, nu o mai pun și la... jurnal. E vorba de ambasadorul turcesc, Izzet-pașa, din Madrid, care și-a părăsit postul, pentru-că deja de luni de zile nu și-a primit salariul. Ce mai fudui cronicarii: stau pe o treaptă cu ambasadorii în privința crizei financiare.

Noul tarif pentru medici. Foia oficială publică ordinul ministrului de interne în privința tarifului medical, în care se decide și chestiunea, că oare medicii comunali și cercuali pot să iee taxele vechi statorite prin regulamentul, sau taxele cele noue statorite în ordinațiune? Ordinul ministerial spune, că pentru acești medici oficiali rămâne în valoare vechiul tarif. Prin urmare ei de aci înainte medicii comunali și cercuali vor ave să încaseze dela pacienți taxele ce le vor statori mai dinainte comunale sau taxele regulamentare.

„Inginer patriot“. În teatrul popular din Budapesta s'a predat piesa »Iupiter és társai«, în care vine și canteul »Jaj de huncuot a német«. Un aspirant de oficer a pisăit pe Küry Klara, când a început să cânte: »Jaj de huncuot a német«, ear' la întonarea marșului Rákóczi a părăsit teatrul. Un anumit Kohn Henrik, inginer, indignat de aceasta, »revoltat în inima sa patriotică, a eșit și el afară și a început la ceartă cu aspirantul de oficer, care în urma acestei obraznicii l'a provocat apoi la duel. Totuși sînt mari patrioți Jidani. Nu numai crucea, dar' până și pe Nemți vreau să-i scoată din Ungaria. O, tu felix Hungaria!

MAI NOU.

Liceele noastre atacate.

În ședința de ieri a dietei, la des-baterea bugetului de culte și instrucție Bartha Miklos a atacat liceele noastre și cele săsești, zicînd între altele, că în ele nu numai limba de propunere nu e maghiară, dar' nici spiritul de educație nu e unguresc. A zis apoi, că cunoaște cărți de școală, introduse în liceele săsești, în cari se zice, că patria e »Deutschland«. Cere a se introduce limba și spiritul maghiar în aceste licee.

Wlassics răspundînd, zice, că el a făcut totul, ca instrucția să fie patriotică. Cărțile anti-patriotice se sechestrează din școale.

Ugron (întrerupînd): Astfel de școale trebuie închise.

Eată un capitol al orgiei șoviniste!!

Balkanul în ferebere.

Constantinopol, 25 Febr. n. Poliția a confiscat tipografia bulgarului Calcio Stoiannoff, pe el și pe fiii sei l'a arestat. Bulgarii macedoneni din Constantinopol stau sub strictă supraveghere.

Capitularea (?) lui Botha.

Londra, 25 Febr. n. În consiliul de ministri s'au pertractat importante chestiuni militare. Se zice, că Botha ar fi comunicat lui Kitchener dorința de a ave cu el o întrevvedere pentru discutarea condițiilor de capitulare generală a Burilor. Întrevderea va ave loc în 27 Februarie n. la 2 ore p. m.

Față de știrile date ieri despre prinderea lui Dorrion, yestea asta încă trebuie considerată ca foarte suspectă.

Bibliografie.

„Sâmbăta morților“.

— Voet din presă. —

„Nouă Revistă Română“ scrie următoarele: »Sâmbăta morților«, dramă din popor, localizată de Teodor V. Păcășian. — Ionel, feciorul unei văduve sărace, iubește pe Ileana fiica lui Petrilă, un morar avut și sgărcit, ce nu putea suferi pe Ionel. De giaba sînt toate demersurile primăresei pe lângă Petrilă, aceasta numai se infurie și suferințele Ileanei se înmulțesc. Petrilă cere dela Ileana să nu mai audă canteul de fluier al lui Ionel, și el de dragul Ileanei își sfarmă fluierul, singura lui mângăiere, dar' cu el deodată se mîntuește și credința, nădejdea inimii lui. De necaz pleacă la cărmăci, aici se întâlnește cu groparul care îi spune că la 12 se vîd în cimiter toți cari vor muri în cursul anului. Ionel pleacă la cimiter să vadă dacă morarul, care este oficios, nu este între morții anului. Aici adoarme și în vis i-se arată că a vîzut pe Ileana Pleacă grăbit și desperat, întănește pe morarul și pe groparul. Morarul din unele vorbe ale lui Ionel deduce că Ionel l'a vîzut între cei-ce vor muri. Aceasta îl înspăimîntă și se îmbolnăvește, Ileana curioasă vine și ea la Ionel și îl întreabă, el îl mărturisește că a vîzut o Acum Ionel nu mai are nici liniște, își propune să iee lumea în cap, dar' mai vrea să vadă odată pe Ileana, se duce la ei în ogradă. Morarul bolnav egiese se-și ascundă comoara, se întâlnește cu Ionel și cade mort. Vine Ileana și-i strigă: Ucigaș. El desperat pleacă din sat. Ileana e bolnavă și înainte de moarte prin stăruința preotului iartă pe Ionel și îl roagă să-i cânte afară din fluier, ca odată în vremurile fericeite; moare în canteul fluierului.

Di Păcășian, de altfel recunoscut ca bun traducător, a localizat cu mult succes această piesă, care are multe părți instructive pentru popor. Teatrul Ardelenilor este în formare, și deocamdată se reduce la reprezentațiile tinerilor diletanți, cari sînt foarte răspândite, întesându-se de ele cu multă dragoste chiar și țărani. Repertoriul acestor reprezentații e cules aproape tot din comediile lui Alexandri și Vulcan »Sâmbăta morților« e chemată să introducă în teatrul popular al Ardelenilor și drama. Localizarea dlui Păcășian corăspunde ideilor și modului de gîndire al țărănului.

„Enciclopedia Română“, publicată, din însărcinarea și sub auspiciile »Asociațiunii pentru literatura Română și cultura poporului român«, de Dr. C. Diaconovich, primsecretarul »Asociațiunii«.

A apărut fasc. XXII. al acestui dicționar enciclopedic, cuprinzînd cuvintele Libelul — Manaliu.

Numărul articolelor acestui fascicol trece mult peste 1000, și anume conține restul literiei L. și vre-o 500 cuvinte cu inițiala M. Partea cea mai interesantă pentru noi a publicațiunii, și anume articolele istorice și biografice românești, de astă-dată ni-se prezintă în număr deosebit de mare și în estensiune ce trece peste cadrul unei mici enciclopedii, dar' care e pe deplin justificată prin importanța sujetelor. Dintre aceste articole remarcăm: Literatura (M. Strajan), Lucaci, Lugo, Lytton (D. Onoju), Mailat, Maior, Maiorescu, Măldărescu, Mănăstire, Mangra, Maniu, Manliu, etc. Igiena: Lupus, Malalu, Malaria, Mămăliga. Din celelalte amintim: Liber schimb, Licheni, Limba, Limbric, L'Indépendance Roumaine, Linné, Lipova, Lipovani, Lipsca, Lissabona, Livingstone, Lobkowitz, Locke, Londra, Lombroso, Lonyay, Loteria, Ciril Lucari, Ludovic, Luna, Lupa, Lupul, Luther, Lutherana biserica, Lyon; Macedonia, Machiavelli, Madrid, Maghiari, Magnetism, Maimuța, Malaezi, Mamifere, Mandievski (Dr. Sbiera), Mangan, Manifest, etc.

Indeosebi amintim îngrijirea ce se dă chestiunilor mai importante din istoria noastră națională, tractate în cea mai mare parte de distinsul nostru istoric Dr. D. Onoju cu profunditatea și obiectivitatea ce caracterizează toate scrierile acestui savant istoriograf. De interes pentru cercuri largi și de folos real, sînt articolele igienice luate de academicianul Dr. Felix, cel mai competent autor român în materie de igienă. Științele naturale, și indeosebi botanica, deasemenea e bine reprezentată, și întrece scrierile ce le avem până acum în această materie.

Dintre ilustrațiuni amintim bisericele românești din Lugo, unul dintre cele mai importante centre ale Românilor din Ungaria.

Abonamentele se fac la W. Krafft în Sibiu (depost general pentru România: E. Storek, București) și se primesc numai pentru publicațiunea întreagă. Prețul de prenumărare pentru un tom broșurat cor. 20 —, legat cor. 23. 20 (în România: lei 25. —, resp 28.50).

Tragedia Calvarului, de abb. Henry Bolo, tradusă în românește de membri societății de lectură »Inocențiu Micu Clain« a teologilor din Blaj. Ediț. societății tipar »Tipografiei«, societ. pe acțiuni în Sibiu. Prețul: 2 coroane, pentru România: 3 lei.

În această scriere se tratează, într-o concepțiune originală și într'un stil superb, divina tragedie a Măntuitorului. E o lectură, ce înalță fiecare suflet creștinesc, obicnuit a simți și gîndi.

Traducerea e vrednică de original; pare-că nici nu e traducere. Un limbaj verde românesc, în felul scripturilor sfinte, este caracteristica escelentei traduceri, care face onoare tinerilor teologi dela Blaj. Unitatea stilului e așa de evidentă, încât ni-se pare că unul singur a făcut întreaga traducere.

Înfrățirea tehnici nu desminte reputațiunea bună a atelierului »Tipografiei« noastre. Ear' broșurarea în stil antic, franțuzesc îi dă o formă originală și atrăgătoare. Învălișul e de hârtie pergament.

Rar se vede în piața de cărți românești o carte cu înfrățire așa de elegantă, demnă atrăgătoare.

Tablouri românești.

La administrația »Tribunei« se află de vînzare următoarele tablouri, cari fac podoaba ori-cărei case românești:

Portretul Metropolitului Andrei baron de Șaguna . . . cor. —40
Portretul Metropolitului Sterca Suluțiu . . . —40
Portretul profesorului Gregoriu Silăși . . . —30
Portretul Il. Sale dlui Dr. D. Radu, episcopul Lugojului . . . —30
Prefectul Avram Iancu în frun-
tea ostrii . . . —40
Catedrala din Blaj . . . —60
Conferența națională dela 1894 . . . 3.—
România la Debrețin . . . —60

„Fovestea priveghitorei“, după »Înșiră-te Mărgărite«, de I. Manliu. Estras din publicațiunea »Lui Titu Maiorescu, Omagiu«. București, stabilimentul grafic I. V. Sococ, str. Berzei nr. 59. Prețul 25 bani.

A eșit de sub tipar în editura librăriei Sococ & Comp. »Documentele românești din arhivele Bistriței«, partea I. de N. Iorga.

Prețul 4 lei.

Politica noastră națională.

Sub titlul acesta general a apărut o interesantă broșură ce poartă titlul următor:

— Rolul dlui D. A. Sturdza în chestiunea națională. Studiu istorico-politic de Teodor Raica, profesor gimnasial. Ploști, Tipografia »Democratul«, 1899. Format 8° mare, 160 pagine.

Interesantul studiu al zelosului naționalist, dl Raica, e merit pentru lumea politică din România, dar' din nenorocire ne priește foarte mult, dacă nu exclusiv și pe noi. E o lectură foarte folositoare, dacă nu necesară, tuturor bărbaților nostri, cari se interesează de politică. În marea criză politică națională, care nici astăzi nu s'a sfîrșit, dl Raica aruncă prin studiul seu o intensivă lumină, care va servi tuturor spre orientare în situația noastră.

Cartea costă 1 leu 25 bani, sau 1 cor. 20 bani. Se poate comanda direct dela autor, ori prin librăria noastră.

„Bancile de emisiune și circulațiune monetară“, în special Banca națională română, de A. D. Damianof. București, editura »Nouei Reviste Române«. Prețul 1 leu 50 bani.

„Insula morților“ novelă de R. Voos, tradusă de Andreiu Bărsanu, profesor în Brașov. Prețul 50 bani.

„Țiganiada“ sau »Alexandria ai țigănească«, o preafrumoasă povestire în 12 cîntări și vre-o 5000 de stichuri, scrisă acum o sută de ani, de preaiscusiul Ioan Budai Deleanu, ear' acum din nou scoasă și pe înțeles întocmită de V. O. — Editura librăriei Ciurcu în Brașov. Prețul 45 cr.

Sosiți în Sibiu.

La 26 Februarie n. 1901.

Hotel »Imperatru Romanilor«: Lendvay, protopret din Sighișoara; Ittu cu soția, forestier sup. din Seliște; Holbein, privatier din Mediaș; Frisch, Sándor, din Viena, Pohl, Nagy, Schwarz, Pollitzer, din Budapesta; Licht din Făgăraș, comercianți.

Hotel »Melter«: Weinert din Brașov, Klein din Budapesta, Eibisch din Ibașfalău, comercianți; Hananai, ospătar din Cluj.

Hotel »Habermann«: Gross, jude, Roth, organist, Liehn, măcelar, Goldschmidt, econom, din Serecia.

Teatru orașenesc în Sibiu.

Direcțiunea Leo Bauer.

Mercuri, 27 Februarie n. 1901.

FROU-FROU.

Dramă în 5 acte, de H. Meilhac și L. Halévy.

Începutul la 7 ore seara.

Oursul pietei din Sibiu.

Din 26 Febr. n. 1900.

Hărți-monetă română	Comp.	18.70	vînd.	18.80
Lire turcești				
Imperial (16 R. aust.)				
Ruble rusești		2.46		2.54
Galbeni		11.28		1.840
Napoleon-d'ori		19.12		9.200
100 Marco germane		117.50		117.80
Livre sterling		24. —		24.2

Bursa de Budapesta.

Din 23 Febr. n. 1900.

Renta de aur ung.	117. —
Renta ung. v. c. 4 1/2%	92.35
Imp. val. cor. 6%	99. 0
Imp. val. cor. 6%	99.25
Bonuri rurale ung.	98.50
croate-slavone	98.50
Obligațiunile desp. regalilor	98.80
Lozuri pentru regularea Tisei și Seghedin	140. —
Renta de hărți austriacă	98.15
de argint austriacă	98. —
de aur austriacă	11. 25
Lozuri austriace din 1890	185.50
Acțiunile băncii austro-ungare	1700. —
de credit ung.	678. —
de credit austr.	665.75
Scrișuri fonciare ale institutului de credit și economiei »Albina«	102. —
Galbeni imperialegi	11.49
Napoleon-d'ori	19.10
Marci 100 imp. germane	117.69
London 10 Livre sterlingi	240.60

Bursa de Viena.

Din 23 Febr. n. 1900.

Renta de aur 4 1/2%	117. —
Renta ung. v. c. 4 1/2%	92.20
Imp. val. cor. 6%	91.70
Bonuri rurale ung.	91.85
croate-slavone	92.71
Renta de hărți austriacă	98.35
de argint austriacă	98.15
de aur austriacă	11. 15
Lozuri austriace din 1890	186.50
Acțiunile băncii austro-ungare	1693. —
de credit ung.	6 0 —
de credit austr.	663.75

Pentru redacție și editură responsabil: Andreiu Balteș. Proprietar: Pentru »Tipografia«, societate pe acțiuni: Ioel Marshall.

